

V dnešný deň sme sa tu zišli, aby sme si uctili pamiatku Jura Hronca.

Človeka, ktorý môže byť inšpiráciou pre nás všetkých. Jur Hronec bol a stále je dokonalým príkladom toho, že človek ako každý z nás, z obyčajnej roľníckej rodiny, z malej dedinky, dokáže neobyčajné veci, vo veľkom svete.

Jeho meno bude navždy späté s poslanstvom o neoblomnosti a odhodlaní. O tom, že ak má človek sny a ciele a je odhodlaný za nimi kráčať, všetky činitele hrajúce proti nemu sú prekonateľné.

Je naozaj neuveriteľné, koľko osobností pochádza z regiónu kde my všetci žijeme, pracujeme, kde sme vyrastali. Šafárik, Dobšínský, Kellner-Hostinský, či práve dnes uctený Hronec a mnoho ďalších persón, ktoré sa nezmazateľne zapísali do historických análov svojou spoločenskou, umeleckou, či vedeckou činnosťou. Máme byť právom na čo hrdí.

Ako som v úvode spomínal, Jur Hronec pochádzal zo skromných pomerov. Bol piatym potomkom Ondreja a Zuzany Hroncovích. Možno práve neľahké detstvo, ktoré bolo popretkávané prácou na poli, či pomocou pri zväžaní rudy a uhlia dokázali v jeho osobnosti vybudovať tak odhodlaného ducha pri ďalšej životnej ceste.

Po vyštudovaní gymnázia v Rožňave kde utužil svoj vzťah k matematike a fyzike odišiel študovať do Rumunského mesta Cluj. Práve v tomto meste nadviazal kontakty ktoré nasmerovali jeho ďalšie študijné kroky do Nemecka.

Po návrate nastúpil na Kežmarské lýceum, kde pôsobil ako profesor, neskôr ako riaditeľ. Možno práve v tomto čase si uvedomil nedostatky školského systému.

Je veľmi dôležité si uvedomiť, akú významnú rolu zohral Jur Hronec pri reforme vysokoškolského prostredia na našom území. Na Slovensku v danom období absentovala akákoľvek možnosť štúdia zameraného na technický odbor a s tým samozrejme ide ruka v ruke aj nedostatok príslušnej odbornej literatúry.

Hoci akademik Hronec v roku 1923 odišiel pôsobiť do Česka, kde až do roku 1938 učil najprv v Brne a následne v Prahe, na Slovensko nikdy nezanevrel a všetky svoje snahy zamerl na vytvorenie slovenských vysokých škôl technického zamerania.

Tieto snahy a vlastne aj následné výsledky musíme oceňovať o to viac v dnešných časoch, kedy technické odbory čoraz viac získavajú popredný priestor v uplatnení a kedy je technický pokrok dynamickejší, než kedykoľvek pred tým. Automatizácia, ktorá by bez technicky a matematicky vzdelaných absolventov nemala nárok napredovať je budúcnosťou nie len firiem a samotnej výroby, ale aj ekonomického rastu celých štátov.

Prvým a našťastie nie posledným výsledkom snaženia Jura Hronca bolo vytvorenie Vysokej školy technickej. M. R. Štefánika, so sídlom v Košiciach. Stalo sa tomu tak zákonom, 23. 6. 1937. Napätá politická situácia znemožnila jej otvorenie v školskom roku 38/39. Jej sídlo sa premiestnilo do Martina.

Aj jeho pričinením sa 1. 1. 1940 otvorila prírodovedecká fakulta Slovenskej univerzity v Bratislave, či Vysoká škola obchodná, ktorá sa vyčlenila zo Slovenskej vysokej školy technickej v októbri toho istého roku.

Vplyv na rozvoj školstva mal aj v rokoch po vojne, z pozícií členstva v zriaďovacích komisiách. V podstate môžeme skonštatovať, že osobnosť akademika Jura Hronca stála za zrodom väčšiny vysokých škôl na Slovensku. Mal možnosť si zvoliť menej náročnú cestu. Učiť a pôsobiť v zahraničí, v Nemecku, alebo na území Česka, no on si zvolil ťažšiu, no o to záslušnejšiu. Nezanevrel na svoju rodnú krajinu a pomohol pri budovaní budúcnosti. Pretože práve vzdelanie je kľúčom k rozvoju národa a zato Jurovi Hroncovi patrí nesmierne uznanie.

Okrem podieľaní sa na rozvoji technického, vysokého školstva na Slovensku zanechal Jur Hronec nezmazateľnú stopu aj vo vedeckej činnosti. Predmetom jeho záujmu boli najmä algebraické rovnice, diferenciálne rovnice, integrály, bol autorom prvej slovenskej, vysokoškolskej učebnice matematiky. Z jeho činnosti vyprodukoval množstvo odbornej literatúry a vedeckých článkov.

Bol členom a funkcionárom Slovenskej akadémie vied a v rokoch 1945 až 1954 bol spolu s Lacom Novoveským predsedom Matice Slovenskej, v ktorej rozvíjal jej vedeckú činnosť. Ale o tomto období nám určite prezradí viac pán JUDr. Marian Gešper, predseda Matice Slovenskej.

Na záver si dovoľím zhodnotiť osobnosť Jura Hronca, ako persónu nie len inšpiratívnu životným odhodlaním, čo som vyzdvihol v úvode, ale aj ako človeka, ktorý bol kľúčovým pre formovanie základov smerovania Slovenského vysokého školstva, ktoré vďaka nemu dnes dokáže reflektovať potreby doby, ktorá potrebuje mladých, dynamických ľudí vzdelaných v technických a matematických odboroch. Úroveň Slovenských technických univerzít a vysokých škôl je na vysokej úrovni, naši vedci nás prezentujú v pozitívnom svetle v celom svete a bez pochyby má na tom zásluhu aj akademik Jur Hronec a za to mu patrí naše uznanie a večná spomienka.

Gočovo, 16.05.2021

Bc. Vladimír Tököly – mladý matičiar